

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 9 marca 2012 roku

**w przedmiocie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania
cywilnego oraz ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.**

Krajowa Rada Sądownictwa, po zapoznaniu się z treścią przedstawionego projektu ustawy, opiniuje go negatywnie.

Zgodnie z proponowanymi zmianami, spod egzekucji należności pieniężnych wyłączone zostaną nieruchomości służące zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych dłużnika w zakresie do 10 m² powierzchni mieszkalnej na każdą osobę w gospodarstwie domowym, a w przypadku jednoosobowych gospodarstw domowych w zakresie do 20 m² powierzchni mieszkalnej.

Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa, wprowadzenie proponowanych ograniczeń wpłynie negatywnie na skuteczność postępowania egzekucyjnego oraz może być krzywdzące dla wierzycieli. Krajowa Rada Sądownictwa nie neguje potrzeby zagwarantowania dłużnikowi niezbędnych warunków egzystencji, z tym, że istniejące obecnie rozwiązania prawne są wystarczające i spełniają założony cel.

W świetle obowiązujących przepisów prawa, przedmiotem egzekucji nie mogą być rzeczy, których posiadanie jest konieczne dla podstawowej egzystencji dłużnika i wykonywania przez niego pracy zarobkowej. Jednakże celem postępowania egzekucyjnego jest stworzenie prawnych gwarancji realizacji zobowiązań wynikających z tytułu wykonawczego, w związku z czym pozycja wierzyciela powinna podlegać szczególnej ochronie. Wprowadzanie zbyt dużej ilości ograniczeń czy też wyłączeń spod egzekucji może prowadzić do bezskuteczności takiego postępowania, osłabiając zaufanie obywateli do organów państwa i władzy sądowniczej. Uwzględniając fakt, że dość często jedynym sposobem skutecznej egzekucji jest przeprowadzenie egzekucji z należącej do dłużnika nieruchomości, pozbawienie wierzyciela takiego prawa (proponowane rozwiązania mogą do

tego doprowadzić) nie znajduje ani uzasadnienia prawnego ani społecznego. Państwo nie może przyznawać dłużnikom uprawnień wykraczających poza niezbędne minimum, w szczególności jeżeli może to być krzywdzące dla wierzyciela.

Ponadto, proponowane rozwiązania odbiegają istotnie od dotychczas przyjętego kierunku legislacyjnego. W świetle ostatnich zmian wprowadzonych do Kodeksu postępowania cywilnego, obowiązujących od 6 stycznia 2012 r., przyjęto rozwiązania mające wzmocnić skuteczność egzekucji z nieruchomości. W tym celu nałożono na komornika prowadzącego egzekucję obowiązek publikowania obwieszczeń o licytacji nieruchomości na stronie internetowej Krajowej Rady Komorniczej. Zatem prowadzenie w tej sytuacji prac legislacyjnych nad projektem ustawy, która już z założenia wyklucza sens wprowadzonych niedawno rozwiązań, nie znajduje uznania Krajowej Rady Sądownictwa, a ponadto podważa zasadę racjonalności ustawodawcy.

Proponowane rozwiązania mogą prowadzić do spowolnienia wzrostu gospodarczego, stwarzając szczególne zagrożenie dla rynku nieruchomości. Stosowana obecnie forma zabezpieczenia kredytów mieszkaniowych, polegająca na ustanowieniu hipoteki, po wprowadzeniu opiniowanych rozwiązań może okazać się niewystarczająca. W takiej sytuacji banki mogą zażądać od swoich klientów dodatkowych zabezpieczeń, w szczególności wymuszać wykupywanie dodatkowych i drogie ubezpieczeń.

Jak wynika z uzasadnienia do projektu ustawy, wprowadzone zmiany mają zagwarantować dłużnikowi możliwość zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. Osiągnięcie tego celu nie wymaga jednak ograniczania egzekucji i wystarczy aby dłużnik skorzystał z najmu lub dzierżawy nieruchomości. W obecnych realiach gospodarczych taka forma zaspokajania potrzeb mieszkaniowych jest powszechnie dostępna i stosowana, i nie ma przeszkód, żeby korzystali z niej również dłużnicy, których mieszkania zostaną sprzedane lub przejęte w trybie egzekucyjnym.

Krajowa Rada Sądownictwa pragnie również zauważyć, że wbrew twierdzeniom przedstawionym w uzasadnieniu do projektu ustawy, dłużnik i jego rodzina nie są obecnie eksmitowani na „bruk”. Samo wyegzekwowanie nieruchomości nie prowadzi do usunięcia lokatorów z mieszkania. Opróżnienie mieszkania może nastąpić dopiero po przeprowadzeniu postępowania sądowego, podczas którego sąd weryfikuje czy dłużnik spełnia kryteria do przyznania mu lokalu socjalnego albo pomieszczenia tymczasowego. Przyznawanie takich lokali następuje na zasadach określonych w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie

praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2005, Nr 31, poz. 266 ze zm.).

Z uwagi na powyższe, ustawa nie powinna zostać uchwalona.